משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר קדשים

תוספות רבי עקיבא איגר
על משנה מעילה

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה מעילה

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-מעילה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ג 4
פרק ב 4
משנה ה 4
משנה ח 4
משנה ט 4
פרק ג 4
משנה ו 4
פרק ד 5
משנה ג 5
פרק ה 5
משנה א 5
משנה ג 5
משנה ד 6
פרק ו 6
משנה א 6
משנה ו 6

פרק א

משנה ג

[אות א] **תי"ט ד"ה רע"ק. פ"י דזבחים** (דף צ'). דהאימורים קודם זריקה לאו קדשי ה' נינהו ולא מפסלי ביוצא ע"ש. וקשה הא מ"מ פשיטא דלא קילי מהבשר דפסול עכ"פ בפסול דיוצא מחוץ לירושלים אלא דלא מפסלי ביוצא חוץ לעזרה וא"כ מאי פרכינן הא י"ל דמתני דהכא מיירי ביוצא חוץ לירושלים ולא מהני אהדרינהו:

פרק ב

משנה ה

[אות ב] **במשנה אבל מועלין באימורין**. ודוקא באימורין דקדשי קדשים. אבל באימורין דקדשים קלים כיון דהעלן על המזבח פקע דין מעילה. כך מבואר במסכתין (דף יו"ד ע"א). עיין בתוס' שם טעמא להא:

משנה ח

[אות ג] **במשנה פיגול נותר**. אבל קודם שקרב הקומץ אין חייב משום נותר וטמא היינו על השירים כיון דיש לו מתירין בעי שיקרבו מתירין. ומה דקתני במתני' דבסמוך קדשו בכלי חייבין עליה משום נותר וטמא היינו בקומץ עצמו דאין לו מתירין מש"ה משיקדשו בכלי חייבים עליו משום נותר וטמא וכדנראה מדברי התוס' זבחים (מ"ב ע"ב ד"ה בקומץ) בתירוצם האחרון כ"כ המ"ל (פח"י מהלכות פהמ"ק):

משנה ט

[אות ד] **הרע"ב ד"ה כל שיש לו מתירין. בפ' כל הזבחים**. לא מצאתי כן ובסוגיא דזבחים (דף מ"ה ע"ב) מבואר דלא ילפינן להו מפיגול אלא דמקרא אשר יקריב ילפינן דבהוכשר ליקרב הכתוב מדבר עיי"ש:

פרק ג

משנה ו

[אות ה] **תוי"ט ד"ה ואין מועלין. וכן כתב הרשב"ם בב"ב**. והרמב"ן בחידושיו לב"ב (דף ע"ט) כתב ע"ז וי"ל אי נמי קני לה אין מעילה בזכייתה. עכ"ל. כוונתו דבמה דקדוש ממילא אין מעילה דהא אפילו בגידולי הקדש למאן דס"ל דאין מועלין אף דמ"מ הקדש זכי בגידולים מ"מ אין בו מעילה. ועד כאן לא פליג ר' יוסי וס"ל דיש מעילה בגידולין

אלא משום דינקי מהקדש. אבל במה שחצר הקדש זוכה מודה דאין מעילה בזכייתה. וכן ראיתי אחר כך מפורש בשיטה מקובצת:

פרק ד

משנה ג

[אות ו] **ברע"ב ד"ה וכל השרצים. לחייב האוכלן בכעדשה**. היינו במיתתן אבל בחייהן שיעורן בכזית:

[אות ז] **ברע"ב ד"ה טומאתו ולא שיעורו. דתרווייהו הוו טומאתן עד הערב**. וכ"כ רש"י והיינו אף דטומאתן חלוקה דשרץ אינו מטמא במשא ונבילה מטמא במשא כיון דהמשך זמן טומאתן כהדדי מיקרי טומאתן שוה. אבל בהרמב"ם (פ"ד הי"ב מהט"א) מבוא' דזה מיקרי ג"כ אין טומאתן שוין כיון דחלוקים לענין משא. וטומאתו ולא שעורו היינו בשר המת והרקב שלו. וכן מבואר בתוס' בשמעתין:

פרק ה

משנה א

[אות ח] **תוי"ט ד"ה כל דבר. דילפינן בגמרא ממעילה**. כפי המבואר בסוגיין דבר זה למידין בגזרה שוה דחטא חטא מתרומה דמה חטא בתרומה פוגם ונהנה. אף חטא האמור במעילה פוגם ונהנה. אלא דהיינו אומרים דאף בדבר שאין בו פגם אינו חייב עד שיפגום דמה"ת לחלק. לזה ילפינן ממעילה האמור בסוטה דהוי נהנה בלא פגימה. גם כיון דילפינן מתרומה דבעינן נהנה היינו אומרים דמשנה מרשות לרשות שנותן לחבירו דלא למעול כיון דלא נהנה. לזה ילפי' ממעילה האמור בע"ז דהוה משנה רשות בלי נהנה. ומתרומה ילפינן דבעי נהנה היינו לענין שמזיק פטור עיין שם ובתוספות:

משנה ג

[אות ט] **ברע"ב ד"ה רבי אומר. שנעשו בע"מ ועבר ושחטן**. ובתוספות ל"ג ועבר ושחטן ומיירי מחיים. אלא דרבי ס"ל דאין לו פדיון אלא ע"י העמדה והערכה מש"ה ע"י מעיל' לא נפק לחולין ויש מועל אחר מועל עיין שם:

[אות י] **תוי"ט ד"ה רבי אומר. ואין לתמוה לומר כן**. לר"י דאמר התם דלרבנן דר"ש אחד קדשי מזבח וא' קדשי ב"ה בעי העמדה והערכה למה לי' לומר כן דג' מחלוקות כו':

משנה ד

[אות יא] **תי"ט ד"ה הרי זה לא מעל. אלא שיתכוין לחסר**. ואפילו למ"ד של"י צריכה חסרון הנ"מ כשאין מתכוין לקנות הכל. והכא קא מכוין ליטלם לעצמו:

[אות יב] **תי"ט ד"ה נתנה לחבירו. בנתינת המתנה**. אינו מובן לי דהתם בב"מ בקורדום שהשאיל לחבירו לבקע בו א"כ נתן לו רק הנאת בקוע. אבל בנתן כולו מעל בכולו. וכ"כ תוספות שם להדיא:

[אות יג] **תי"ט ד"ה נתנן לבלן. וההיא לר"ל היא**. לא זכיתי להבין עומק דעת התי"ט בזה דהא הך דרשא דדרשינן בבכורו' לעמיתך לישראל בחדא מפורש שם דזהו בין לר"ל ובין לר"י דלר"ל דישראל במשיכה הוי המיעוט דלעובד כוכבים בחדא אחריתא דהיינו כסף. ולר"י דלישראל בכסף דרשינן לישראל בחדא דהיינו כסף ולעובד כוכבים בחדא דהיינו משיכה. ודברי תוספות פשוטים:

פרק ו

משנה א

[אות יד] **תוי"ט ד"ה והם נטלו. יודעים הן שעושים מדעתם**. אבל תוספות בשמעתין כתבו דגם האורחים אמרו כן דנוטלי' השלישי מדעתן:

[אות טו] **במשנה החנוני מעל כשיוציא**. אבל מקודם אינו מועל בקבלת המעות וזוכה בו כיון דאיכא דעת נותן שמוציא מרשותו. אינו מועל המקבל במעשה קבלה דיכול לומר דאיסורא לא ניחא לי דלקני וכדאיתא בנדרים (דף ל"ה). ואולם קשה לי אמאי שאל רב אחא בריה דר"י לר"א הכין הא כך מפורש הכא במתניתין דהמקבל אינו מועל בקבלתו וצ"ע:

[אות טז] **תי"ט ד"ה ונזכר. השליח מעל**. אף דהוא עושה בשליחות הבעה"ב. מ"מ כיון דהבעה"ב נזכר ואינו מועל. תו הוי כמו בכל מילי דאין שליח לד"ע דהגזה"כ הוי רק היכא דיש מעילה להמשלח רש"י קדושין (ד"נ ע"א). וזהו רק להסוברים דבשוגג ג"כ א"ש לד"ע. אבל להסוברים דבשוגג גם בעלמא יש שליח לדבר עבירה עיין בתי"ט ריש פרקין א"כ ליתא להך טעמא ונ"ל כמ"ש רש"י חגיגה דכשנזכר אנן סהדי דלא ניחא ליה עוד בשליחותיה ומבטל השליחות:

משנה ו

[אות יז] **תוי"ט ד"ה וחכמים. שאין מעילה מן הספק**. ורע"ק לטעמיה דס"ל (פ"ה מ"ב) בכריתות דחייב על ספק מעילות אשם תלוי. תוספות: